

Hr Erkki Keldo

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie 06.03.2026 nr 2-2/849-1

Meie 27.03.2026 nr 2703/2026

Platvormitöö seaduse eelnõust

Olete edastanud arvamuse avaldamiseks platvormitöö seaduse eelnõu. Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) tänab võimaluse eest oma seisukohta väljendada. EVEA hinnangul puudub vajadus eraldi seaduse vastuvõtmiseks. Direktiivi 2024/2831 ülevõtmiseks on Eestis vajalik õiguslik regulatsioon olemas. Alljärgnevalt selgitame, miks kooskõlastusringile saadetud eelnõud ei ole vaja edasi menetleda ega seadusena kehtestada.

1. Tööalane staatus ja selle õiguslik eeldus

Direktiivi kohaselt juhindutakse töösuhte olemasolu kindlakstegemisel peamiselt tegeliku töö tegemisega seotud asjaoludest, sealhulgas automaatsete seire- või otsustussüsteemide kasutamisest platvormitöö korraldamisel, olenemata sellest, kuidas see suhe on määratud lepingulises kokkuleppes, milles asjaomased pooled on kokku leppinud. Õiguslikult eeldatakse, et digitaalse tööplatvormi ja selle platvormi kaudu platvormitöö tegija vaheline lepinguline suhe on töösuhe, kui leitakse asjaolusid, mis viitavad liikmesriikides kehtivate riigisiseste õigusaktide, kollektiivlepingute või tavade kohasele juhtimisele ja kontrollile, võttes arvesse Euroopa Kohtu kohtupraktikat. Kehtivas töölepingu seaduses on sätestatud üldine eeldus, mille sõnastus ütleb, et kui isik teeb teisele isikule tööd, mille tegemist võib vastavalt asjaoludele oodata üksnes tasu eest, eeldatakse, et tegemist on töölepinguga. See üldine eeldus katab ka direktiivis sätestatud erieelduse. Siinkohal on aga väga oluline töölepingu seaduse järgmine säte, mille järgi ei kohaldata töölepingu kohta sätestatud lepingule, mille kohaselt töö tegemiseks kohustatud isik on töö tegemise viisi, aja ja koha valikul olulisel määral iseseisev. Seega on Eestis olemas piisab regulatsioon, et tuvastada platvormi ja platvormitöö tegija vaheline tegelik lepinguline suhe. See aga ei takista riigi poolt asjakohaste suuniste väljatöötamist, mis aitavad kaasa nimetatud lepingulise suhte tuvastamisele.

2. Vahendajate kasutamine

Kui platvormitöötajate puhul kasutakse vahendajaid, siis saab kohaldada töölepingu seaduse renditöö sätteid. Platvormitöötaja täidab sellisel juhul ka platvormi (kasutajaettevõtja) korraldusi. Platvormi korraldustele kohaldatakse töölepingu seaduses sätestatud. Vahendaja (tööandja) ja platvormi korralduste vastuolu korral täidab töötaja vahendaja korraldusi. Muude platvormitöö tegijate puhul kohaldatakse vahendaja ja platvormi vahelises lepingus kokkulepitud tingimusi vastavalt võlaõigusseaduses sätestatule. Kuna direktiivis ei ole otseselt nõutud solidaarvastutuse süsteemide kasutamist, siis piisab sellest, et võlaõigusseaduse kohaselt eeldatakse ühise kohustuse täitmisel solidaarset vastutust ja pooltel on võimalik see ka lepingus kokku leppida.

3. Isikuandmete töötlemine automaatsete seire- või otsustussüsteemide abil

Isikuandmete töötlemine on piisaval tasemel reguleeritud isikuandmete kaitse üldmääruse ja isikuandmete kaitse seadusega. See regulatsioon kohaldub ka juhtudele, kui andmete töötlemisel kasutatakse automaatsete seire- või otsustussüsteemide abi. Lisaks on eelnõu §-s 8 viga viitamisel, viidata tuleks § 6 asemel §-le 7.

4. Automaatsete süsteemide kasutamisest teavitamine

Automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kasutamine on osa platvormitöö korraldamisest, mille tingimused lepitakse poolte vahel kokku kas tüüptingimustena või pidades nende üle ka erandjuhul läbirääkimisi. Töölepingu seaduse kohaselt peab töölepingu kirjalikus dokumendis sisalduma muuhulgas viide ka tööandja kehtestatud töökorralduse reeglitele. Seega ei ole vaja platvormitöö puhul sätestada eraldi nõuet automaatsete süsteemide kasutamisest teavitamise kohta. Kui platvormitöö tegijad ning platvormitöötajad omavad teavet automaatsete süsteemide kasutamise kohta, siis saab eeldada, et see info on olemas ka nende esindajatel.

5. Inimjärelvalve automaatsete süsteemide üle

Direktiivi kohaselt tagab platvorm järjepideva inimjärelvalve automaatsete seire- ja otsustussüsteemide tehtavate või toetatavate üksikotsuste mõju üle platvormitöö tegijatele, sealhulgas nende töötingimustele ja võrdsele kohtlemisele töökohal. Platvorm peab tegema inimjärelvalvet platvormitöötajate esindajate osalusel korrapäraselt kuid vähemalt kord iga kahe aasta jooksul, korraldades asjakohase hindamise. Platvorm saab järelvalve tegemisse kaasata töötajate usaldusisiku või töötajate esindaja, kes ei ole usaldusisik ja vastava nõude võib lisada töötajate usaldusisiku seadusesse.

Direktiivi järgi teeb otsused platvormitöö tegija lepingulise suhte või konto peatamise, lõpetamise või kontole piirangute kehtestamise kohta ja muud samaväärse kahjuliku mõjuga otsused inimene ning nende tegemine üksnes automaatse süsteemiga on keelatud. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse kohaselt saab tehingu teha ainult õigusliku tagajärje kaasatoomisele suunatud tahteavaldusega. See reegel kehtib ka tehingu üksikute tingimuste ning tehingu lõpetamise suhtes. Sarnaselt juriidilise isikuga ei ole automaatsel süsteemil endal tahet ning ilma teovõimelise füüsilise isiku otsuseta ei ole Eestis võimalik teha õiguslike tagajärgedega tehinguid.

6. Töötervishoid ja tööohutus

Platvormil on kohustus rakendada töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestatud nõudeid platvormitöötajate tervise kaitseks. Töötervishoiu ja tööohutuse seaduses on olemas kõik vajalikud reeglid riskianalüüsi tegemiseks ja automaatsete süsteemide kasutamisega seotud riskide vältimiseks või vähendamiseks. Ei ole vaja kehtestada eraldi töötervishoiu ja tööohutuse sätteid väljaspool töötervishoiu ja tööohutuse seadust. Pealegi kohalduksid töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ainult platvormitöötajatele ja neid ei pea järgima platvormid, kellel ei ole platvormitöö tegijatega töölepingulist suhet.

7. Informeerimine ja konsulteerimine

Vastavalt töötajate usaldusisiku seadusele informeerib ja konsulteerib tööandja muuhulgas kavandatavatest otsustest, millega tõenäoliselt kaasnevad olulised muudatused töökorralduses. See nõue sisaldab ka platvormi kohustust enne automaatsete seire- või otsustussüsteemide kasutuselevõttu või nende olulist muutmist informeerida ja konsulteerida platvormitöötajate esindajaid või nende puudumise korral platvormitöötajaid.

Töötajate usaldusisiku seadust võib täiendada direktiivist tuleneva sättega, eksperdi kaasamise korral, kui eksperdi kaasamine on vajalik teavitamise ja konsulteerimise objektiks oleva küsimuse uurimiseks ja arvamuse koostamiseks ning platvormil on Eestis rohkem kui 250 töötajat, kannab platvorm eksperdi kaasamisega seotud mõistlikud kulud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Leho Verk

EVEA tegevjuht